

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disquisitionvm Magicarvm Libri Sex

Delrio, Martín Antonio

Mogvntiae, 1624

Proloqivm De Difficvlitate Et Necessitate Hvivs Tractationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62472](#)

PROLOQVIVM
DE DIFFICVLTATE
ET NECESSITATE HVIVS
TRACTATIONIS.

Ordior arma, quibus, cœli super aurea templa,
Molitur solium supremo aquilone locare
Praua Dei soboles, patrio considere regno
Quæ vetita: atque imis Erebi detrusa sub antris.
Gliscit atrox odijs animisq; furentibus iras
Nutrit, nec damnis hominum exsaturata quiescit.

R O R S V S ita est, nulla sunt inducia, pax nulla: ubi nec odij, nec inuidia modus aut finis ullus. hostium Dei superbìa ascendit semper, a augetur malitia, crudelitas inualescit. amat sibi tribula metere, dum nobis spinas serat: gaudet suas agere penas & supplicia propria exacerbare, dummodo in cruciatus eterni partem quamplurimos homines asciscat, & diuina huic illudens imaginis pretioso C H R I S T I sanguine dealbatam decolorat, assertamq; in libertatem, pristina mancipet seruituti, & Cadmeia plane victoria perdat pereundo, perq; latius hostile in suam ferrum viscera conuertat. Nihil sinit inausum, nihil intentatum relinquit. Videt animalium imbecillum pauidumq; , circuit ut leo, ac vim intentat. nouit imperterritum, constantemq; vulpem induit, exurum ponit leoninum Heu, quoniam multi b partes vulpum sunt & fuerit: quot luctator dolesus pellacij & techni irrestitos supplantavit? Mille nocendi artes habet, immenses viritum telu. præcipuum omni etate de eadem pharetra fuit illicium, quam curiosarum, tan superstitionum artium, quam multa, tan stulta damnorum comen: a mortaliuim animos dementantia, qua cuncta Magiae nomen ambitu suo comprehendit. De qua disceptare, futurum nescio difficultas sit maior, an necessitatis. Etenim vbiq; locorum grasse ante præcantrium & malificorum colluvie dirissima, medicinam facere necessarium, sed eandem facere inueterato & recrudescenti semper malo, difficile imprimis & laboriosum. Nam et si fuere conati quam plures, quid de Magicis scripsere: quia tamen illi hac de re scriptu mandarunt, vel quod sive i & moribus obnoxia, & vetitæ lectionis, repellenda; vel quod per pauca & exilia, multiplicanda & augenda, vel quod obscurè, sine methodo & parum firmè tradita, luculentius & ordinatus proponenda, et omnibusq; & auctoritate testium melius stabilienda fuere. Sanè, qui glorias omnes artium superficiearum vnu sit scrutatus & eruerit, neminem me egere memini. scripsere Ibitosphi, Iuris consulti, Theologi; sed suo quisque dunt axat instruto, ut cum sua schola seclaq; vrcung, satifecerit, ceteru certe minus profuisse, minus consuisse videatur. Evidem deborem ne omnibus agnosco, & in his tribus facultatibus longo tempore versatum, si dicam rectimentiay, quia virum dicam, nec gloriabor, quia perfectum mibi non arrogo. culturam prestece & operam, de fructu iudicium alijs permitto. Conatus aliquod progredi, & hoc opere commune tribu scientijs stadium ingredi quida viderem trium communem, non natus peculiarim, hui c fundum atq; hereditatem. Quare (quod neglectum, vel minus

a Psal. 73.
in fin.

b Psal. 61.
in fin.
Cornelij
Agrippæ
Petri de A
bono, Pi
cartricis
Hisp. A
felmi Par
mens. 2.
Ioan. Bo
dini, Ioan
Wieri.
Georg.
Gezelina
ui & sim.
Item Tri
thennij
Stegano
graph. &
Peueri
Erasti, da
nai &c.

PROLOQVIVM

ab alijs animaduersum) superstitionum artium fundamenta diligenter inuestigant, & ex scriptis humanae diuinaque sapientia neruosis quam prolixius subruenda suscepit: gnarus esse Christiani hominis fallaxias has non ignorare, & spiritualia ne quiritare (vt ait Tertullian.) non quidem totius conscientia, sed inimica scientia noscere, nec in uitatoria operatione, sed expugnatoria dominatione tractare, multiformem luem mentis humanae totius erroris artificem, salutis pariter animaque vastatorem: Nec in speciem adinxii quidquam, quod refellerem, sed ex ipsorum vanitatibus ac perfidie magistrorum arcans & mysticis, ipsa ab incunabulis crepundia deliriorum de libris obscurissimis de prompta, in lucem extulit: deinde in re, ut diffusissima, ita & minutissima, ad artem, rationemque ratiocinanda, non minimum laboris posui, & nisi fallor, non in commoda methodo digesti, ut huc illuc laceret & disiecta membra in unum quasi corpus coalescent: denique, ut a quo usque facilis intelligatur, plano & dilucido, quali utinam in scholis, stylo, in lucem publicam typis mandauit. Quod ut facerem, licet bene multorum, qui flagitabant, desideria non nobilis excitat, longe tamen fortius impulsi lues quam obscurana, tam proserpens, veneficiorum & incantatorum: qua hoc nouissimo sculpsit per ornatum in dies Europam longius ac latius diffundit. Ut iure quam optimo liceat ingerere auribus mentibusque illud sonor & inuitus Ecclesia petra. a Sobrii estote & vigilate, quia aduersarius vester diabolus, tanquam leo rugiens, circuit, querens quem deuoret: Nec non eandem in sententiam alia Gentium Apofolos, b. Induite vos armaturam Dei, ut possitis stare aduersus infidias diaboli: quoniam non (tantum) est nobis colluctatio aduersus carnem & sanguinem (aduersus homines, qui carne constant & sanguine, ac proinde fragiles ac caduci, facile dissipantur & vincuntur, sed (principie) aduersus principes & potestates (videlicet) aduersus mundi rectores tenetarum harum, contra spiritualia nequit in cœlestibus: hoc est contranatura non corporeas, sed spirituales, longe ut potentiores, sic & vaferiores hominibus, & quarum habitatio non in luteis hisce dominibus, sed in sublimi, & aeris regionibus. Reuera non cum animalibus deliramentis, aut idiotarum in somnis, quod quidam dicit, ant depugnandum, sed cum ipsis demonibus, quorum ope, consilio magis utuntur, quod ratio & experientia docet, nobis nunc manus conserenda. His se de toti animarum, quas subiecerunt, possessione deturbari, & ab illaque andis alijs, quas spe deuorum auerunt, ratione & iure, velut armatis manu, depelli, tulerunt semper iniquo animo nunc eoferunt molestus, quod, cum instanti ultima die Lucifer soluendus, multo sitiunt audiuia suam explorare in genus humanum crudelitatem. Si quis superioris cui Annales non indiligenter euoluat, statim compreset, nunquam tor, ubique provinciarum examina maleficorum deprehensa, quot se hodierna die iudicibus, vel leuem aliquam querendi curam adhibentibus, offerunt, & a non quarentibus etiam reperiuntur. Quid mirum; exundare perfidiam, vera fide exarescente? Sunt quidem alia quoque peccata mortali, diuini huius flagelli causa: sed pestilitati partem maximam sibi vindicat, languor quidam & contemptus Catholicæ fidei. Fides enim una maxime est virtus: qua cuncta diaboli consilia, studia, conatus, viresque omnes refringuntur. hanc horret, hanc refugit, cum hac metuit compulsare. Sapienter ideo B. Petrus eam rugienti, velut panopliam, ut obviciamus, admonet: cui relistit inquiens fortes in fide. Consentit inuitus athleta Paulus collega suo, quando spondet nos in omnibus (hoc est in primis & super omnia) Scuto fidei omnia teli nequissimi ignea extinxituros. d Confirmat experientia, siue prateriti, siue presentis temporis, semper acris & petulantius Tartareae acies hominibus insultasse, quoiescumque fidei diminutio vel depravatio aliqua viguit. Ante salutarem Christi Domini aduentum idolatria totum pene orbem occupabat: nonne damonum ubique multitudine maximapassim in simulacris loquebatur, & cœtus hominum frequenter inuilebat, & in virorum feminarumque specie conspiciebant se probabat? nato tandem Iesu, quibus

locis

a. 1. Petri. s.
vers. 8
b. ad Eph.
6. ver. 12.

c super. c. 5
d d. cap. 16
vers. 15

PROLOQVIVM

locis fides nondum annunciat a pestis et adem idolatriam comitatur, & veneficiis referta scatent omnia; vt locupletes sunt testes nostrorum sociorum de rebus Indicis epistola, & historie: quibus vero regionibus semel recepta Euangelij prædicatio refixit, vel varijs errorum maculis obsoletuit, vel ab heretibus oppressa penitus elanguit, vt in Africa & Asia inter Mahometanos: in Germania, Gallia, & Britannia inter hereticos, in Italia & alijs locis inter Catholicos planè languidos, quos Politicos vocant: iijdem quoque in locis Magica superstitio nimis inualuit. Sic agros olime tritici mirè feraces, sicutu, & acomitum, & alia venena terestrima contaminarunt. Heretibus profecto, ut ymbram corpori, sic Magicam spurcitionem ancillari, adeo manifestum est, ut protinus sit negare. Præcipui olim heretici eriam Magis fuerit, ab his artibus Princeps hereticorum cognomen adeptus fuit, Samaritanus ille Simon Magus. & De Carpocrate, Menandro, Marco, Euphrate, Ophitis, Seuophianis eorumq; diagrammate de Priscilliano, g & Berengario fidem facium grauissimi & veracissimi scriptores. Ut enim, quæde Simone Clemens fuisse prodidit, prætermittam; que de hoc & successore simul, Iustinus Martyr eorum conterraneus tradidit, ad scribam: i in hac sententiam: Simonem, inquit quandam Samaritanam ortum de Gitta oppido, qui sub Claudio Cæsare subnixus ope dæmonum, & fretus Magicis artibus, in hac vrbe Regia, Deus est habitus, & quasi Deus honoratus, statua posita in Tiberi inter duos pontes est, cum hoc Latino titulo, SIMONI DEO SANCTO, &c. Deinde: Menandrum etiam æquè Samaritanam huius Simonis discipulum, instructum viribus dæmoniacis, & profectum Antiochiam, multos arte Magica decepisse cognouimus. D. autem Irenæus a de Marco sic breuerit: Marcus Magice imposturæ peritissimus, per quam & viros multos, & non paucas, scœnas seducens, ad se conuertit, &c. Mox, Anaxilai enim ludicra, cum nequitia eorum qui dicuntur Magi, commiscens, per hæc virtutes perfidere putatur apud eos, qui sensum non habent, & à mente sua excesserunt.] quibus subiungit Irenæus nonnullas heretici huius præstigias, vinum album in rubrum mutare, non ipsum modò, sed & alios per ipsum, Paredri dæmonis opera vaticinari, & huiusmodi alia. De discipulis Carpocratis sic Epiphanius: Magia apud ipsos (ait) excogitata est, incantationesque diuersas ad omnem machinationem inuenientur, ad amorem & ad illestanta. Quin & Paredros dæmones sibiipsis attrahunt, ad hoc, ut per multas præstigias in magna potestate, omnibus dominantur quibus velint, & vt unusquisque quamcumque actionem aggredi audeat. Nimurum seipso decipientes ad perfectionem occæcata mentis ipforum.] Priscillianum, qui Gnosticorum vesaniam in Hispanias intulit, Marii Aegypti disciplinam (qui Magus fuit) imbutum, Seuerus scribit gemino iudicio auditum coniustumque maleficij, nec dissidentem obscenis se studuisse doctrinis.] D. Hieronymus, b Priscillianum (aut) Zoroastris Magi studiosissimum & ex Mago Episcopum.] idem Seuerus Sulpitius, in vita S. Martini, talem quandam memorat Anatolium, narrat etiam eodem tempore in Hispanijs quandam fuisse iuuenem, qui falsis freuis miraculis se primò Eliam, postea CHRISTVM esse fit professus, in quo etiam Rufo Episcopo sic illuserit, ut quasi Dominum adoraret: eodem tempore, in oriente quandam exstitisse, qui se Ioannem esse iudicaret. Magi & hi heretici, Ma. homerus hereticus fuit, sed & Magus teste Zonara tom. 3. & Paulo Diacono lib. 18. hist. Gallorum Historici tres nobis Pseudochristos hereticos depingunt, & magicis præstigj excelluisse addunt: nec mirum Antechristi ante ambulantes mirabilia simulasse. Vnus Buricensis fuit, alter Burdegalenis, de ritroque legendus Gregor. Turonens. de priore lib. 12. hist. de posteriore lib. 9. Tertius Eun vocabatur, natione Britannus, de quo mirifica referunt Robertus in Chronicō, & Guiliel. Neubrigiensis lib. 1. rerum Britan. cap. 91. Nec dissimilis in Hispania diocesi Conchenf fuit quidam Gondif-

e Clemēs
Roman⁹
lib. 2. re-
cognit
flten. l. 1.
c. 21. 24.
Euseb. l. 2.
Hist. c. 1.
20. Epip.
her. 27
g Seuer.
Sulpit⁹
Sac. hist.
lib. 2.
b Nangia
in Chron.
i Apolo. 2.
a d. l. 2. c. 8

b Epist. ad
Cresiphō-
tem con-
tra Pelag.

(:)):(():(3

salutis

PROLOQVIVM.

saliquem tempore Innocentij VI. qui dæmonem visibiliter apparet & docente librum dictauit, quem vocabat VIRGINALEM, in quo se Dei filium ab aeterno genitum, immortalem, mundi conuersorem, & damnatorum omnium Salvatorem profitebatur: qui Nicol. Eymerico Barchinonam vna cum discipulo & scriptore libri Nicol. Calabro publice pœnæ perfidia dedit. vide Bernard. Luxemb. in Catal. litt. G. & litt. N. In Asia vero Sergius ille doctor heres Armenica, & institutor ieunij Artzibertzi, de quo ex Damasco Euthynius p. 2. Panopla tit. 20. huic Parens erat dæmon caminus comes, ut Agrippa. Ad Berengarium quod attinet, Sacramentariorum Principem, Nangiaci historiam, qui volet, legat, liber ad manum mibi non est, ut verbare presentem. Et quid opus magna semper heretica cum magia commercia, ut notauit Terrullianus Prescriptio adu. heret c & lib. de anima d' priore loco haec habet: Notata sunt etiam commercia hereticorum cum Magis quam plurimis, cum circulatoribus, cum Astrologis, cum Philosophis, curiositat scilicet deditis. Quærerite, & inuenietis, ubique meminerunt. [posteriori vero Magiam vocat hereticarum opinionum auctoritem.] Merito non enim confirmat modo hereticorum delicia, sed & veteribus adiungit noua, nouaq; scholas aperit curiositat. Legimus post Saracenicam per Hispanias illusionem, tamen inua- luisse Magicam, ut cum litterarum bonarum omnium, summa ibi esset inopia & ignoratio so- la ferme demoniaca artes palam Toleti, Hispani, & Salmatica docerentur. In hac quidem ci- unice, bonarum nunc artium matre, cum illic degenerem, ostensa mibi fuit crypta profundissima gymnasij nefandi vestigium, quam virilis animi mulier Isabella Regina, Ferdinandi Catholici uxor, vix ante annos centum camentis faxuq; iussa at obturari. Intaserunt priu Bobemiam Husita, postea Germaniam Lutherani: illos quantum maleficorum vis fuerit subsecuta. Sprengerus & Niderius, & heretica pravitatis questores, docuerunt: hi vero, quos Sagarum torrentes in Aquilonarem trahit infuderint norunt: qui hoc frigore Arcteo quasi gelati, me tutopuerit. vix enim illis in locis quidquam innocuum vel immune ab his sub humana specie feris, dicā nescio, an demonib. Pleriq; qui etate prouectiores non in ecclœ modo, sed post quastiones quoq; Tre- urens in ditione, confitebantur iudicib. se hac labe primum imbutos, quo tempore teturum illud, & Tartareum Lutberismi fulerum, ipse quoq; Magica nomine famo. Albericus Brandebur- gicus, prouinciam illam flammam ferrog; præabundus vastabat. Quotquot Inalpinas regiones vicinas Helvetijs incolunt, raras illi fæminas maleficij expertes, plerasq; criminis uno nobiles uerunt; nec alia terror aut promptior occurrit, causa quam quod, in hanc usq; horam VV al- densium reliquias nefaria, illic, ut in spela, eccult atque habuerunt. Nihil per Angliam, Scottiam, Frâ- ciam, Belgium, hanc pestem celerius & vberius propagavit, quam dira Calunismi lues. Antea paucis in locis, de non multis & vilibus tantum incertus rumor spargebatur, nunc cum ipsa he- resi, ut cum febri furor plurimos passim & palam nobilitate, eruditione, diuitijs & dignitate claros inuasit. Sic Bohemosh insaturabilis epato iam pelago sperat, quod Iordanis influet in os eius, a electroque pastus, cibo ipsam Domini sortem deuastabit. Quid? quod Daneus Cal- unianus minister strigum sonuentum Geneva ordinariu[m] est prope sumiam adem, & in ea vi, be spacio trium mensium plus quam quingentas personas iudicium sententia morte puni asser- rat? lege Crespetum de odio latana l. 1. dilcuru 15. Causas autem mibi per quirenti, cur heresim comitetur obiduæ Magica, commodum occurere, quas meus quondam Doctor Io. Mal- donatus Societas Iesu Presbyter, vir doctus iuxta & sanctus, disertissime prodidit, cu[m] de dæ- monib. publice Lutetia Parisiorum profiteretur: ille causas commemorabat quinq; his verbis:

Prima causa est, quod dæmones in hereticis, ut olim in idolis, habeant domicilium. Reite enim solet Hieronymus dicere, diabolus cum idola, in quib. habitabat ante, disiecta vidisset, pe- riadola in hereticorū animis ex ipsis disiunctis litteris fabricasse. Casianus grauis & antiquis

auctor

cap. 43
cum seq.
1. cap. 57

in Mal-
eo male-
& in For-
micario.

a Iob. 40.
v. 18. Ha-
babac. 1. v.
16.

P R O L O Q V I V M .

auctor Coll. 7. c. 32. affirmat se dæmonem audiuisse confitentem, se per Ariuni & Eunomium impieratē sacrilegi dogmatis edidisse. Quare necesse est, vt: quemadmodum finito bello milites per omnes partes diffusi prædones sium, omnisqne vias obsident: ita dæmones, inclinati aut aboliti heretibus, que ante vigebant, quasi eversi templis in quibus colebantur, nouas in altis hominibus sepes, querant. Solent enim dæmones, cum ex homine in quo erant egredi coguntur, facere: quod yſacrum, qui obſidione fatigati, coguntur arcem tradere, quam tenebant. Perunt enim conditionis loco, vt ſibi liceat ſe in aliū locum recipere: quod exemplo illius legionis intelligimus, que à Christo petiuit, vt ſineret ſe poros occupare.

Secunda cauſa est quod omnis heresim initio violenta eſt proſuſ & vehemens: ſed ſtare in eodem gradu non potefit. quia, p̄tterquam quod id diuina proidentia non patitur, natura quoque ipſa ita ſe habet, vt non poſit error diu veritatē imitari. Quare oēm heresim necceſſe eſt, ni iſi ad eam religionem, vnde egressa eſt, mature reuertatur, aut in magicas artes, aut in extremitate atheifmi impietatem degenerare. Cum enim duæ ſint potissimum cauſe, quibus heretici homines efficiantur: altera ſuperbia laſcivienti: ingenij, nihilq; credentis, niſi quod oculis cernat altera curioſitas quadam intemperans & ſtudium noſtitat: ſit omnino neceſſario, vt qui ſuperbia hereticis facti ſunt, cum, quam prima inuenitionis ardore in ea ſecta, quam nimis ſubito amplexi lucem eſſe iudicabant: eodem ardore frigescere, tenebras eſſe competerant, deſperatione alibi inuenientia veritatis, proſuſ nibil credant: & quos in heresim curioſitas impulerat: cum ea quo principio noua eſſe videbantur, paululum inuerterauerint, eadem curioſitate & ad inueniandam cum dæmonibus familiaritatē, & ad diſcendas exercendasque dæmonum artes impellantur.

Tertia cauſa, quod ita videatur eſſe natura comparatum, vt quemadmodum ſanem pestilentia ſequitur, ita heresim varia curioſarum artium genera ſequantur. Nam & heresim famas quadam eſſe verbi Dei. Amos. 8. Etenim vt in annoꝝ caritate homines coguntur cibis vt non ſalutaribus, vnde ſit, vt corruptis humoribus gigantur peſtiſ: ita heresiſ vigente, dum homines corruptis ſcriptura ſenſibus ptuntur, ad Magicas tandem artes deuenient, quo quaſi animi morbi ſunt.

Quarta cauſa, quod ſoleant dæmones hereticis vti ad fallendos homines, quaſi formofis inretribus. Nam heresim in ſcriptura meretricem appellari maniſtum eſt. Isa. 1. Quomodo facta eſt ineretrix, ciuitas fidelis? Quare quemadmodum lenones, quando ſorti forma deflouit, ex ſorto lenam faciunt: ita dæmones, cum prima heresim ſpecies ita pergit, vt minus homines in errorem pelliciantur: ex hereticis, Magos faciunt.

Quinta cauſa eſt, vt opinor, negligētia eorum qui regunt Ecclesiā. Nam quemadmodum in incultis agris locustæ gigantia ſolent ſita, ex inopia verbi Dei, gigantur preſtigioſe artes. Nā & locusta in ſcriptura dæmones ſignificat Apoc. 9. Itaq; videtur etiā in hoc tēpū co nuenire, quod a. t. Iоel. 1. Residuum erucæ comedit locusta, & residuum comedat locusta comedit bruchus. Nam quod heretici reliquum fecerant, maleſici dæmonum arte populantur, & quod maleſici relinquent athei perdunt. Hac non minus acutē, quam vere Pater Maldonatus.

Atque utinam non in oculis ea nobis incurrent. Vidimus olim florentes Belgæ, Geuiſos Caluinismo, Lutheranismo, & Anabaptismo erucarum instar cuncta depaſentes. V idimus hos tres immūdos ſpiritus, de draconis ore, & de ore bestiæ, & ore Pseudopropheta exuentis, a Videmus illis iam mārcentibus, & ipsa tēporis diuertunitate ferme expiabantibus, variæ locustarum ſortiarum examinata totū Septentrionē depopulantia. Vidimus parte alia ſic crescere numerū atheorum ſue politicorum: vt, cū tam pauci ſuperſint feruentes & veri Catholici, ipsa paucitate plane nulli queant videri. Hereticis illis, de SOCIETATE noſtra multi ſe ſtre-

Apoc. 16
v. 15.

P R O L O Q V I V M .

b Turrianus, Bel-
larminus, Buzeus
Canius, Costerius,
Tyreus, Valencia,
Molina, Zuares,
Fonseca, Pererius,
Vafquius, Serarius,
Poffenius, Maldonatus,
Gretserus
alij.
nue opposuerunt, & eorum rabiem praetare scriptis libris infregerunt. b Artheos quoque Theologo & Philosophi nostri, non semel, hydræ lerneæ instar repullulantibus capibus, ignito veritatem gladio refecantes profigarunt. Locutus hasce, quas illi pratermisere, vel obiter & leuiter tantum veritati cum illis fuere, nunc mihi ex professo, disputationis ventilabro dispellendas, & veritatis caritatisque, velut chalybeo speculo, vstulendas delegi, non virtutam villa meas sum fiducia, sed supremi Numinis auxilio presumto. Illud enim, pro cuius honore & gloria hoc certamen suscepit, suum vii spero pugilem non deferet. Age, o vera & æterna SAPIENTIA, cuius nomen perfidi Magi abnegarunt: iuuia & tuere. Tu, o VIRGO SACRATISSIMA, quam præcalitibus cunctis deprecant & despunt: clientem tuum protege, & faue pugnant. Tu, o sancte MICHAEL cum aethereis quibus praes legionibus, qui Luciferum cum socijs rebellionis, calo deturbasti, & in abyssi profundum compulisti, auxiliare in arenam descendenti. Vosque Superi onnes, Beatae animæ, banc infernorum spirituum tyrannidem r' primite, & fratrum vestrorum mentibus durissimam pestem auertite, & sapientiumpatas furorum ac tetrorum cacodamonum acies, vii solent: cadite, sternite, profigate. Vestris fretu suggestionibus atq; superijs, quodque nibi lectoribusque vertat bene; si prius de superstitione ipsa nonnulla ad sequentium intelligentiamclariorerum necessaria delibaro, rem aggredior.

